

N.F.S. Grundtvig [*Bidrag i "Ludvig Christian Müllers Eftermæle"*]

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.22, november 2023

Denne pdf er en læseversion af værket uden kommentarer. Værket findes digitalt med punktkommentarer, indledning, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

Tekstkilder

A *Førstetrykket*, 1851 (SJ: 1008)

Andre udgaver

PS *Poetiske Skrifter* 7

Teksten er etableret af Jon Tafdrup

Punktkommentarer, indledning og tekstredigering er skrevet af Jon Tafdrup, redigeret af Krista Stinne Greve Rasmussen og Else Riisager

Tilsyn ved punktkommentarer og indledning cand.pæd. Thorstein Balle

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

[A:3]

Ludvig Christian Müller.

¹ |PS7:514| Naar Graven sig oplader

Før dem, os havde kjær,
Som Sønnen har sin Fader,
Det gaaer vort Hjerte nær,
Og mindst er ikke Vaanden
For Sønnerne i Aanden,
De Gamles Ungdoms-Haab!

² Og ham, hvis Haand blev valen,

Hvis Hjerte slaaer ei meer,
Hvis Tunge glemde Talen,
Hvis Øie Soel ei seer,
Jeg saae med Fader-Glæde
I mine Fodspor træde,
Faa havde mig saa kjær!

- 3 |A:4 Med aabent Bryst for Sangen,
Med Hjerte for min Tro,
Og saa for Danevangen,
Hvor Hjertets Blomster groe,
Af alle Livets Kræfter
Han stundede derefter
At stifte Gavn og Held!
- 4 Ja, gjøre Gavn til Glæde,
Den største for de Smaa,
Til Lys for dem, som græde,
Naar de i Mørke gaae,
|PS7:515 Til Aands-Leg med Guldterning,
Til Liv og Manddoms-Gjærning,
Det var hans Sjæls Attraa!
- 5 Men Sorgen over Sønner
I Christnes Fædreland
I Harpen hult ei dønner,
Som Kvad af Ossian;
Ved deres Lig og Baare
Den i en Vemods-Taare
Formildet smelter hen.
- 6 Vor Fader i det Høie,
Den klare Kjærlighed,
Med vaagent Forsyns-Øie
Bevogter vore Fjed,
Saa, naar Han os hjemkalder,
Det er i hver en Alder
Just paa den rette Tid!
- 7 |A:5 Da har vi Seier vundet,
Vort Dagværk er fuldendt,
Vort Timeglas udrundet,
Vort Forme-Lys udbrændt,
Og i den store Hvile,
Hvor alle Aasyn smile,
Der er vort Sted beredt!
- 8 Guds Time er den rette,
Og viis er al Hans Dom,
Han spørger ei de Trætte,
Hvor langt de gik og kom,
Men fører dem til Sæde,
Hvor der er Fred og Glæde

Med evigt Liv og Lys!

9 |PS7:516Og dem, som eftergræde
Ved *Christen-Støvets* Grav,
Dem Taarerne med Glæde
“Den Gode” tørrer af,
Hans fromme Tjeners Minde
Histude og herinde
Velsignet varer ved!

10 Naar Efterslægten sjunger
Hvad de af ham har lært,
Da ligger dem paa Tunger
Hans Navn kjærmindeværdt,
Da sukke de: Gud give,
Vi færdes maae ilive,
Som han for os har lyst!

11 |A:6Søn af en bedre Fader
End baade du og jeg!
Du gik til Dødens Hader,
Som baned Livets Vei
For Alle, der med Glæde
Hans Børnesko vil træde
I Barne-Tro og Haab!

12 Min Ven som ikke Mange!
Discipel uden Svig!
Nu lærer bedre Sange
Du i Guds Himmerig,
Men mindes dog med Glæde,
Hvad for Gud-Faders Spæde
I Vuggen nynnnes her!

N. F. S. Grundtvig.

|A:79

Det er ikke stort mere end 25 Aar siden, jeg først blev opmærksom paa den for sin sjeldne Sprog-Kundskab skifteviis saakaldte ebraiske, syriske og islandske *Müller*, dengang en frisk og stærk, lyslevende Ungersvend, om hvem jeg sikkert ventede at han mange Aar efter min Bortgang skulde virket kraftig, lykkelig og frugtbart for den *christne Tro*, som han var barnlig hengiven, for Gjenfødselen af *Nordens Kæmpeliv*, hvori han tog kjækt og inderlig

Deel, og for *Verdens-Historien* betragtet med nordiske Øine, meddelt med Liv og oplyst med sig selv, som han var velbevandret i og sværmede for; men hans Øine er dog allerede lukte, alt i Norge modtog jeg det sørgelige Budskab, han skulde ikke engang have den Glæde at høre Gjenlyden fra Fjeldene om Norges-Reisen, som Ingen inderligere end han ønskede Lykke til. Det var Guds Villie, og da vi begge troe paa Guds *Faderlighed* mod Menneskens Børn langt større og bedre end vi har fundet Faderligheden enten hos vore høitelskede Fædre eller hos os selv, saa er derimod ei det mindste at indvende, thi Han, som kalder det saligere at *give* end at *tage*, Han tager visselig ikke Aandedrættet fra os eller os fra vore Kjære og fra vor jordiske Virkekreds, uden fordi Han seer, det er baade tjenligere i det hele og saligere for os, at **A:80**vi flyttes did, hvor Livets Træ fælder aldrig Blade og hvor Han selv aftørrer alle sine Børns Taarer; men Han har selv skabt vort Hjerte til Sorg som til Glæde i denne Verden, saa det er aabenbar Hans Villie, som Hans Aand ogsaa udtrykkelig vidner, at vi skal glæde os med de Glade og græde med de Grædende, og ved denne ny Grav staaer ikke blot Enken og de Faderløse, men alle den Hensovnes Venner og vist mange af hans Lærlinger med vaade Øine, saa jeg er langt fra at skamme mig ved den Taare ogsaa jeg fælder ved Graven, der lukker sig ikke blot over en kjær, inderlig hengiven Vens Been, men ogsaa over de store Forhaabninger, jeg havde knyttet til den udmærkede *Præstemands*, *Skolemands* og ægte *Dannemand*s levende og frugtbare Virksomhed, der vel, under de seneste Aars Svagelighed var svækket og hardtad afbrudt, men syndes netop nu at skulle leve op med fornyet Kraft og høste Velsignelse i en ny Kreds, hvor Mænd som han er uundværlige.

Dog, i barnlig Tillid til hans og min og vore christne Fædres Gud, vil jeg trøste mig og vore fælles Venner med, at vore Forhaabninger kunde aldrig være saa velgrundede og aldrig ved hans Bortkaldelse synes os saa glippende, at han jo maa have udrettet alt det Gode, der kunde udrettes ved ham og glæde hans Sjæl i de evige Boliger, før den Himmelske Fader tog ham fra os, som det syndes, midt i hans Dage, saa de velgrundede Forhaabninger, vi knyttede til hans Liv og Virksomhed, vil i sin Tid sees glædelig opfyldte, om end, nu som altid, Herrens Tanker og Veie var saa høit over vores, som Himmelen er over Jorden.

Skjøndt nemlig vor tidlig hensovne Vens Dage blev langt færre, hans Virkekreds mere indskrænket og afsides, og **A:81**hans Virksomhed mindre fri og kiendelig end vi havde ønsket og tildeels havde Grund til at vente, saa blev dog Frugterne af hans Virksomhed ikke blot paa hans afkortede Løbebane flere og glædeligere end vel nogen af hans Jævnaldrende kunde opveie, men da han gjorde Alt hvad han gjorde med Liv og Sjæl, saa har han udstrøet en Sæd, der under Guds Velsignelse kan og sikkert vil bære

Frugt, saalænge Danmark staaer og saalænge Ordet gaaer paa den Danske Tunge. Uagtet hans udbredte Sprogkundskab, laae nemlig vort Danske Modersmaal ham altid paa Tunge og inderlig paa Hjerte, og skjøndt det ogsaa hos ham var en Følge af *Latin-Skolens* og *Stilemageriets* fordærvelige Virksomhed, at han hverken talde eller skrev sit Modersmaal med udmærket Kraft og Skjønhed, saa baade talde og skrev han det dog med en Reenhed, Lethed og Livlighed, som endnu er saare sjelden hos vore Boglærde, hvad baade i *Kirken* og *Skolen* maatte gjøre hans Virksomhed ganske anderledes levende og frugtbar end sædvanlig og endnu længe vil gjøre hans Skrifter til nogle af de faa læselige og livlige Danske Bøger, vi kan give Børnene og Almuen ihænde. Ligesom vi derfor kan være sikkre paa, at den christelige Sæd han med sit Præste-Ord udstrøede, hverken hos Gamle eller Unge vil have været eller blive uden velsignet Frugt, saaledes maa det være os en stor Trøst, at det undtes ham i en Række af Aar, som *Forstander* paa Skolelærer-Seminariet i *Snedsted*, nok det eneste i *Danmark* hvor der ikke lærdes *Tysk* og endnu mindre oplystes med tyske Brillen, at forberede den danske, jævne, levende Oplysning, som ene er Folkets Tarv og er endnu desværre Folkets beklagelige Savn. Det er i det mindste mit glade Haab, at vor hensovne Ven i denne **A:82** Stilling og Virkekreds har fundet Leilighed og faaet Lykke til hos mangan kraftig og ufordærvet Ungersvend at vække og nære et ægte Dansk Menneske-Liv, og at tænde et Lys derover, som skal blive frugtbart, langt over vor Beregning, til Udspringet og Udbredelsen af den levende og folkelige Oplysning og Dannelse igjennem *Modersmaalet*, der laae ham saa varmt paa Hjerte og er det eneste, der kan udjævne vore farlige Misforhold, give Folket Eenhed og Riget Bestandighed. Selv hans tidlige Død, haaber jeg, skal i denne Henseende baade fremskynde og forstærke Virkningen af hans priselige Bestræbelser, thi det gaaer ikke med den levende og fri Udvikling, som med den døde og slaviske Afretning, saa langtfra at tabe enten sin Kraft eller sit Værd, naar Støtterne falde, føres den snarere til Myndighed og føler sig stærkere opmanet til Anstrængelse, naar de Hovedmænd vi skyldte Stødet og stole paa som Forgjængere, rives bort, saa den gode Sag trænger aabenbar til al den Kraft, det Mod og den Utrættelighed, der findes eller kan vaagne og voxe hos dens Venner og Velyndere. Vi havde saaledes vistnok Alle ønsket, at han dog endnu havde beholdt Liv og Kræfter til den paatænkte Forbedring og Fuldendelse af hans Læsebog i *Danmarks Historie*, og til Udarbejdelsen af en tilsvarende Læsebog i Verdens-Historien som kunde afløse de Beenrade, man sædvanlig kyser og plager Ungdommen med, men vi vil glæde os ved, at han dog baade i *Bibel-Historien* og *Fædernelands-Historien* brød Isen, og vi vil haabe, at hvad der boglig fattes ikke blot efterhaanden vil arbeide sig ud, men ansføre alle hans Lærlinger baade til at skaffe

sig den historiske Kundskab, de savner, og, efter hans Exempel **A:83**og Anvisning des flittigere bruge *Munden*, der dog aldrig kan erstattes eller maa afløses af nogen Bog.

Med dette gode Haab vil jeg ønske, hvad jeg veed, aldrig kan fejle, at Guds Velsignelse maa rigelig følge alle Bestræbelser i samme Aand og Retning som Vennens, hvis Tab vi smertelig føle, og at hans Ihukommelse maa leve med Velsignelsen!

N. F. S. Grundtvig.
